

1 SAMUEL

Itziman-takari Samuel

1 ¹Tzimatsi pairani aparoni atziri nampitarori kiriinka Apitonkaironiki, iriitaki icharini Yaaratowini-satzi saikatsiri iipatsitiki Efraín-iti. Yoka atziri ipaita Elcana. Itomi Jeroham, icharini Eliú, asitaririni Eliú ipaita Tohu, asitaririni Tohu ipaita Zuph, ikantaitziri aajatzi Yaarato. Iriitaki ishininka Efraín-iti. ²Apiti okaratzi iina Elcana. Opaita Ana pasini opaita Penina. Waiyantaniro onatzii iroori Penina, irooma Ana ti owaiyan-taniti. ³Ari ikanta-piintatyaa osarintsiki-payi Elcana, ipoñaaro inampiki irirori ijatziro tonkaariki nampitsiki Makoryiironi ipinkatha-tziri Ñaapirori Pawa, ipomitziniri yatsipi-takaani. Ari isaikiri anta itomi-payi Impira-tasorintsi-taari paitachari Elí, apiti ikaratzi, ipaita Ofni, pasini ipaita Finees. Impira-tasorintsi inatzi Pawa. ⁴Okanta omonkarata-piinta kitaitiri ipomitan-tariri Elcana yatsipitakaani, yasitakaaro kapichiini iina Penina, ari ikimi-tzitari iwaiyani-payi yasitakaari kapichiini irirori-payi. ⁵Irooma Ana ininta-pirotani onatzii irirori, yasitakaaro kamiitha-tatsiri, okantawitaka ti inkanta-kaiyaaro Pawa intzimi owaiyani. ⁶Irootaki okisantari iroori Penina, okisawai-tziro Ana, owaasikyaa-waitziro ti inkanta-kaiyaaro Pawa owaiyanti.

⁷Ari okanta-piintatyaa Penina osarintsiki, aririka ojati itasorintsi-pankotiki Pawa, okisa-niinta-waitziro. Irootaki irawai-tantari Ana, ti owanajyaa. ⁸Ari isampitakiro oimi, ikantziro: “¡Ana! ¿Paitama piraantari? ¿Paitama piwasiri-tantari kaari piwanta? ¿Tima naaka pasi awiroka anairi intzimimi 10 atomi?”

⁹Okanta apaata anta Makoryiironiki, owakira apakaakiro owawaita Ana, iraki omiri aajatzi, okatziyanaka. Ari ithointakari Ompira-tasorintsi-taari Elí saika-mintotsiki ikyaa-piintai-tzira itasorintsi-pankotiki Pawa. ¹⁰Oshiki okantzimo-siri-takaro Ana, ayimatakiro oshinka, amananakiri Pawa. ¹¹Okantzi: “¡Ñaapirori Pawá! Pinisironka-tajyaana, tima naaka pimpiratani, airo piwasinonkaana, nonintatzii intzimaji aparoni notomi. Iriitaki nasitakai-yaamiri awiroka, yantajimiro okaratzi pinintziri. Iroka iyoitan-tyaariri awiroka

nasitakaari, tima airo nototziniri iisi.”¹² Osamani okantaka Ana amaniri Pawa, yamina-mintha-takiro Elí opaantiki.¹³ Tima amana-siri-tatzii iroori, tikatsi kimironi oñaawaiti, oshiwa-chira-tasita. Isiyakaantzi Elí osinkitatyaa Ana.¹⁴ Ikantanakiro: “¿Tsika-paitima awishimotimi pisinkiro? ¡Aritapaaki pirakiro kipishaari!”¹⁵ Ari akanakiri Ana, okantziri: “¡Jiwarí. Ti ari onkantyaa! Tikatsi niri, ti nosinkityaa. Nosiri-piro-tatyaa naaka Pawa, okantakaan-tziro ayimawaitana nowasirinka.¹⁶ Airo pikinkithasiri-waitasita pinkanti: ‘Kaari-pirori onatzii iroka kooya’, naakowinta-taaro namani, tima tzimatsi kantzimo-siri-waitakanari, antaro nowasiri-waitaka.”¹⁷ Ari yakanakiro Elí, ikantanakiro: “¡Pijataji kamiitha! Onkamintha imatimiro Iwawani Israel okaratzi pikampi-takiriri.”¹⁸ Okantzi iroori: “¡Ariwí Jiwarí! Onkamintha omatyaa okaratzi pikanta-kinari.” Jataji Ana tsika opoñaakaro, owawaitapaja kamiitha, ti owasiri-waita-pajyaa.

¹⁹ Okanta apaata opiriinta-manaka kapichikitaiti, aritaki apakaakiro amana-manairi Pawa. Piyaja Tonkaironiitoniki osaikira owanko. Ari imaantakaro oimi. Imatakiro Pawa okaratzi okowako-takiriri.²⁰ Motyaataki Ana. Okanta apaata owaiyan-takiri otomi. Ari okantanaki “Iriitaki nokampi-takiriri Pawa.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Kamitaantsi”. Tima iroka wairontsi Kamitaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Samuel”.

²¹ Ikanta Elcana, yapiitajiro itonkaji nampitsiki, ari yaanakiro iina tzimatsiri owaiyani-payi yantiro okaratzi yamita-piintari ipomitziniri Pawa yatsipi-takaani.²² Ti ojati iroori Ana, tima okantakiri oimi: “Airo nojatzi naaka nookakaa-wakiriita nothotairi iintsi. Inkini naanakiri nasitakai-yaari Pawa, irasi iwiro isaiki anta airo ipiyaja.”

²³ Ari ikantanakiro oimi: “Pantiro okaratzi kamiitha-tzimo-tzimiri awiroka. Aritaki pisaikawaki pookakaa-wakiri pithotairi iintsi. Onkamintha imatiro Pawa okaratzi inintakiri yantiri.” Aritaki okantaka, ti ojati Ana. Irojatzi ikimotan-takari intsiti, ookakaakiri ithotzi othomi.²⁴ Tima aritaki ookakaakiri intsiti ithotzi, ainiro iyaanitziri irirori, aanakiri Makoryiironiki osaiki itasorintsi-pankoti Pawa. Aanaki mawa kiripiri vaca, aanaki opani pankirintsi, aajatzi iraitziri owantakari misinantzi-naki.^a ²⁵ Ikanta opomitakiri kiripiri vaca, aanakiri otomyaaniki isaikaki Elí.²⁶ Okantapaakiri Ana: “¡Jiwarí! Omapiro-tatyaa nonkantimiri. Naakataki kooya piñaaki pairani namaniri Pawa aka.^b ²⁷ Oshiki namanaki intzimi notomi, imatakinaro Pawa nokowakotakiriri.²⁸ Iriitaki nasitakai-yaariri, irasi iwatyiro yasityaari Pawa ainiro yañii aka kipatsiki.” Ari ityiirowanaka ipinkatha-tanakiri Pawa.

^a 1.24 opani pankirintsi = harina, aparoni efa, irojatzi osiyarori ikantai-tziri 22 litros; iraitziri = vino. ^b 1.26 Omapiro-tatyaa = Tima añaatsi pisiri.

Aikiro ikimotatatzi Samuel

2 ¹⁸Iriima iintsi Samuel, aikiro ijatakaa-tziro yantayi-tziro inintziri Pawa. Ikithaata-piintaro yapitisamaatari karini-manki-tatsiri.^c ¹⁹Ari okanta-piintatyaa osarintsiki ontyiiniri iriniro yanini kithaarintsi, irootaki aminiriri, aririka ompoki tonkaariki otsipatari oimi antziro amita-piintari opomitziri atsipita-kaani. ²⁰Tima oshiki yamanakota-piintziri Elí yoka Elcana aajatzi Ana intasonka-wintai-tantyaariri, ikantzi yamani: “Onkamintha inkanta-kaiyaaro Pawa intziman-tyaari pasini pitomi-payi, piwaiyan-takairo piina, impoyii-tajyaarini pasitakaa-kariri Pawa.” Ikanta okaratakiro opinkatha-takiri Pawa, opiya-maitaja owankoki.

²¹Ari ikantakaakaro Pawa omotyaataji Ana. Itzimaji mawa otomi, apiti osinto. Iriima Samuel aikiro ijatatzii ikimotatzii, kamiitha ikanta isaikimo-tziri Pawa.

3 ¹⁹Aikiro ikimota-tatzii Samuel, itsipatani iwiri Pawa, ikantakaakaro omatayityaa okaratzi ikantziri Samuel. ²⁰Tima ithonkaa ikimakoi-tanakiri Samuel, iriitaki iriipiro-tatsi ikamantan-takiro inintakiri Pawa. Ikimaki maaroni Israel-iiti, tima ikimaitaki intaina iipatsitiki Dan-iti aajatzi anta Kanta-piro-jaariki. ²¹Ari yapiita-jirori Pawa iñaakaari Samuel anta Makoryiironiki, ari ikamanta-piinta-kiriri iñaani.

Inintaki Israel-iiti intzimi iriipirori iwinkathariti

8 ¹Aritaki antaripiro-tapaaki Samuel, iwakiri itomi-payi ijiwatairi ishininka-payi. ²Itarori itomi, ipaita Joel, pasini ipaita Abías. Tima jiwari inaki apitiro nampitsiki Kanta-piro-jaari. ³Titzimaita isiyakota-jiityaari asitariri, oshiki imasitha-waitaki, iniwiki-takari kiriiki, ti intampatzika-siriti.

⁴Irootaki yapatotan-takari maaroni antari-kona-payi Israel-iiti, pokajiitaki Tonkaironiitoniki iñiiri Samuel. ⁵Ikantapaakiri: “¡Jiwari! Antaripiro-tapaakimi awiroka, ti isiyako-tajyaamiro pitomi-payi. Ontzimatyii pamini iriipirori pinkathari-winta-jinani, ikimitai-tziro pasiniki nampitsi tzimatsi iriipirori iwinkathariti.” ⁶Ti onimota-nakiri Samuel ikantai-takiri yamini iriipirori pinkathari-wintan-taatsini. Yamananakiri Pawa. ⁷Ari yakakiri Pawa, ikantziri: “Pimatiro inintakotzimiri pishininka-payi. Ti awiroka imanintaiti, naaka imanintaitzi, tima ti ininti nompinkathari-wintajiri. ⁸Ti yookiro ikanta pairani namantaariri Apitantoniki, irojatzi ikantziro yantayi-tziro inintasi-yitari irirori. Ti imiraawintina, apatziro ipinkatha-waita-sitari isiyakaaro pawaniro-payi. Ari ikantzi-takamiri awiroka. ⁹Pimatiniri okaratzi ikowako-takimiri. Iro

^c 2.18 karini-manki-tatsiri = lino

kantacha, ontzimatyii pisintsi-thata-wakiri, pinkantiri: ‘¡Ari piña-maitakyaaro tsika inkanta-paakimi pinkathari-wintimini!’ ”

¹⁰Imatakiro Samuel, ikamantakiri ishininka-payi iñaani Pawa ikowako-takiri yamini pinkathari-winta-jirini. ¹¹Ikantziri: “Iroka inkantya pinkathari-winta-jimini. Yaapaakiri pitomi-payi, intitakiri siyako-mintotsiki iyomitairi iwayirityaa, pasini inkyaa-kotanakyaari ipira-payi, iriima pasini iriitaki aamaako-wintyaarini.^d ¹²Pasini iwakiri iriipiro inkantya ijiwariti, iriitaki jiwatajirini oshiki owayiri, iriima pasini inampiri-payi inatyii. Inkaimaki pankiwai-tatsini, iyoyaayitajiro iwankiri, pasini witsika-tsini iwayiri-minto, pasini witsika-tsini inkasiya-kairori isiyako-minto-payi iwayiri-tantari.^e ¹³Yaanakiro aajatzi pisinto-payi yantawai-takairo, owitsika-yitiro kasanka-yitatsiri, pasini kotsiwai-tatsini, pasini amiroka-pitha-tironi iwariti. ¹⁴Ari yasitapaa-kyaaro iroopirori pipatsiti, piwankiri-masi, aajatzi paapiintziri oyiinka. Impayitakiri inampiri-payi irirori.^f ¹⁵Aririka oshookanaki piwankiri yatantaitari, isintsiwinta-piintajimi pimpiri kapichiini irirori. Ari inkimintzi-tyaamiri aririka oshookanaki okaratzi pajiri pirajiri,^g ¹⁶Yasitajyaari pimpiratani-payi, sirampari aajatzi kooya. Yayiri iriipirori pipira pikyaakaa-piintziri tinari, yantawai-takairi irirori.^h ¹⁷Aririka intzimi pipira-payi, isintsiwintajimi pimpiri aparoni-payi. Imatzita-jiityaami awirokaiti impira-jiityaami.ⁱ ¹⁸Airo ikisako-wintaami apaata Pawa tsikarika inkanta-paakimi iriipirori pinkathari pinintakiri, onkanta-wityaa piraawai-jiityaa.”

¹⁹Titzimaita inkimajiiti ishininka-payi Samuel ikantawi-tariri, ikantajiitzi: “Onkanta-wityaa, nonintzi intzimi iriipirori nowinkathariti. ²⁰Tima nonintatzii nosiyaari pasini-satzi atziri itzimi iwinkathariti, iriitaki jiwayitziriri iwayirita.”

²¹Ikimakiri Samuel okaratzi ikantakiri ishininka-payi. Irootaki ikamanta-kiriri irirori Pawa. ²²Ikantzi Pawa: “Pantiniri inintziri, pamini pinkathari-wintirini.” Imatakiro Samuel, ikantairi ishininka-payi: “Pimpiya-yitaji pinampiki.”

Samuel aajatzi Saúl

9 ¹Tzimatsi ishininka Benjamín-iti ipaita Cis, itomi Abiel, icharini Zeror, tomitariri Zeror ipaita Becorat, tomitariri Becorat ipaita Afía,

^d 8.11 ipira-payi = caballo ^e 8.12 iriipiro inkantya ijiwariti = ijiwati 1,000 owayiri; inampiri-payi = ijiwati 50 iwayiriti ^f 8.14 paapiintziri oyiinka = olivos ^g 8.15 Ikantaitziri aka “pimpiri kapichiini”, irootaki ikantaitziri aajatzi “Payirika 10 piwankiri, yasitakya irirori aparoni. Aririka payi aajatzi 10 piwankiri iraitziri, pasitakai-yaari aparoni irirori.” ^h 8.16 pipira pikyaakaa-piintziri tinari = pimorani-payi = asnos ⁱ 8.17 pipira-payi = poishati-payi = rebaños; Aririka intzimi pipira-payi, isintsiwintajimi pimpiri aparoni-payi = Aririka intzimi 10 pipira-payi, pimpajiri aparoni irirori.”

itomi ishininka-payi Benjamín-iti. Yoka Cis iriipirori inatzi. ²Tzimatsi itomi, kamiitha ikanta imainaritzi, ipaita Saúl. Ti intzimi pasini ishininka siyaarini yoka mainari, antari-tawato ikatziya tikatsi anairini. ³Okanta apaata, ipyaa-pitha-takari ipira Cis. Ikantakiri itomi: “¿Saúl! Pintsipatanakyaari ompiratani, pijati paminaatiri apira.”^j ⁴Jatanaki Saúl yaminairi ipira, yawisanakiro otzisi-masi iipatsiti Efraín-iti, ariitaka Mawaariniki, titzimaita iñaajiri ipira. Yawisanakiro Kowinchawini, ti iñiiri aajatzi anta. Ikanta ikinapajiro iipatsitiki Benjamín-iti, ti iñiiri aajatzi anta. ⁵Ariitaka Yaarato-winiki, ikantakiri impiratani: “Thami ampiyi, kimitaka oshiki okantzi-motakari asitanari iñaakiro ti ampiyaji, anaanakiro okantzi-motari ipyaaka nopira.” ⁶Yakanakiri impiratani, ikantziri: “Tzimatsi itomiyaayi Pawa aka nampitsiki, oshiki ipinkathaitziri. Okaratzi ikantziri irirori, aritaki omatakyaa. Thami añaapaintiri, iriitaki kantawa-kaini tsika ankini aminairi pipira.” ⁷Ikantzi Saúl: “Thami. Iro kantacha, ¿Paitama aanakiniriri? Athonka-kiro awariti. Tikatsi ampapaa-kiriri.”^k ⁸Ikantzi impiratani: “Tzimatsi aparoni noiriikiti. Iriitaki ampinatiriri itomiyaayi Pawa iñaakan-tairori tsika ankini.”^l ⁹(Pairani, yamitari Israel-iiti aririka ininti ijati inkampitiri Pawa, ikantzi: “Thami añiiri ñaawyataniri”, iriitaki ipaitai-tziri iroñaaka “Kamantan-tzinkari”, pairani ipaitai-tziri “ñaawyataniri”). ¹⁰Ikantzi Saúl: “Thami añiiri.” Jatanaki nampitsiki iñiiri itomiyaayi Pawa.

¹¹Ikanta itonkaa-jiitzi ijatziro nampitsiki, imonthaakaro mainaro-payi ayi nijaa, isampitawakiro, ikantziro: “¿Arima isaiki aka ñaawyataniri?” ¹²Okantajiitzi iroori: “Jii, aritaki isaiki. Pijatanaki sintsiini ari pimonthaa-kyaari ipoki irirori ikaimakaan-tziri noshininka-payi impomitiniri yatsipi-takaani karapapankoki. ¹³Aririka pariita-paakyaa nampitsiki, pamina-mina-tapaakiri, tikira ijatanaki tonkaariki karapapankoki iyaa. Tima airo iwitajiita ashininka-payi airorika yariita irirori. Iriitaki paasonki-wintirini iyaari tzimaraanta-tsiri ipomitani yatsipi-takaani, yakyootiri ikaratzi ikaimayi-takiri. Pisintsiti pijati, aritaki piñaapaakiri.” ¹⁴Aikiro itonkajiita-naki-tziini ijatiro nampitsiki. Ikanta yariitzi-matapaaka, pokanaki irirori Samuel ijati karapapankoki.

¹⁵Tima chapinki tikira yariityaata Saúl, maakotaki aparoni tsitiniri, iñaakakari Pawa yoka Samuel, ikantakiri: ¹⁶“Onkitaitita-manaji inkimita-kyaari ikaratakira iroñaaka ooryaatsiri, ari nontyaantimiri aparoni ishininka Benjamín-iti, iriitaki pisai-patzii-totiri inkini ijiwatairi pishininka-payi nasitari naaka. Iriitaki ookakaa-winta-jimini imaimani-yitzimi Kinawai-taniriiti. Tima antaaro nonisironka-takari, ariitako-takana ikaminthaa-waitzi ikimaatsi-takaitari.” ¹⁷Ikanta iñaawakiri Samuel yariita-paaka Saúl, yapiita-nakiri Pawa, ikantziri:

j 9.3 ipira = mora = asna k 9.7 awariti = pan l 9.8 aparoni noiriikiti = 1/4 un siclo

“Yoka pishininka pokaintsiri, iriitaki nokanta-kimiri chapinki. Iriitaki pinkathari-winta-jirini pishininka-payi nasitari naaka.” ¹⁸Ariitapaaka Saúl nampitsiki, ipokasi-tapaakiri okaakiini Samuel, ikantziri: “¡Jiwarí! ¿Tsikama osaiki iwanko ñaawyataniri?” ¹⁹Yakanaki Samuel, ikantzi: “Naakataki ñaawyataniri, pimpoki tonkaariki pakyootina. Onkitaitita-manaji nonkantimiro okaratzí pinintziri pisampi-tinari, pijatzimai-tajyaa pinampiki. ²⁰Tima ñiitajiri pipira pyaawitain-chari, tikatsi impaita-matsityaa onkantzi-motan-tyaamiri. Tzimatsi ninta-piro-tachari ayimatziriri ashininka-payi Israel-iiti. ¿Tzimatsima pishininka okaakiini ininta-piroi-tziri? Awirokatakí.” ²¹Ikantzi Saúl: “¿Paitama pikantan-tanari? Naakama-chiini ishininka Benjamín-iti, tima ti noshiki-jiiti. Yanaakina ishikijiitzi pasini Israel-iiti. Iri owatsipiro noshininka okaakiini naaka, ti niriipiro-jiiti ti isiyaari pasini-payi Benjamín-iti.”

²²Ikantzi Samuel: “Thami ankyii inthomponta.” Yaanakiri yapatojiita ikaratzí 30 atziri, itsipata-nakari impiratani. Imisaika-paakiri iwapiinta iriipirori ariitzinkari. ²³Ikantapaakiri Samuel kotsita-tsiri: “Pamakinari wathatsi nokanta-kimiri piinasi-tyaari.” ²⁴Akotanaki kotsiwai-tatsiri, yaakiro ipori wathatsi irasi Saúl. Ikantzi Samuel: “Yoka nowapithaan-takimiri, piyaari. Iriitaki nowakimiri awiroka, itsipatana yakyootana ashininka-payi saikatsiri aka.” Imatakiro Saúl, yakyoo-takiri Samuel.

²⁵Ikanta yoirinkajaro otaapikii nampitsi, ikinkitha-waita-kaakiri Samuel yoka Saúl pankotsi-pankaaki. ²⁶Ikanta okitaitita-manaji, ikaimajiri Samuel yoka Saúl anta pankotsi-pankaaki, ikantairi: “Pisaakiti, pawishi tsika pisiritaro.” Piriintanaka Saúl. Aniitanaki itsipata-nakari Samuel. ²⁷Ikanta yoirinka-jiitaka, iwiraaka othapiki nampitsi, ikantakiri Samuel yoka Saúl: “Pintyaantiri pimpiratani ijiwati, pinkatziyawaki kapichiini, nonkaman-timiro okaratzí ikantakinari Pawa.”

Isaipatzii-toitziri Saúl

10 ¹Ari yaakotakiri Samuel yiinkantsi, isaipatzii-totakiri Saúl, inintaa-takiri, ikantziri: “Iriitaki Pawa saipatzii-totzimi, ñaakan-tatziimi awirokatakí iyosiitaki pimpinkathari-wintajiri ashininka-payi yasitari irirori.”

¹⁷Okanta apaata, ikaimakaan-takiri Samuel maaroni ishininka-payi, impinkathatiri Pawa Aminaironiki. ¹⁸Ari ikamantakiri, ikantziri: “¡Ashininká! Pinkimi ikantzi Pawa, Iwawani Israel: ‘Naaka amajimi pisaika-witaka Apitantoniki, nookakaa-wintajimi impira-waitami Apitantoni-satzi, nookakaa-wintajimi aajatzi inintawita pasini pinkathari-payi jiwatziriri ishininka-payi iwayiri-waityaami. ¹⁹Iro kantacha, ti pimiraawintajiri Piwawani owawisaa-kotajimiri okantzimo-siri-waitami, pasinonkaa-waitaka aajatzi. Pikanta-jiitaki: “Nonintzi paminina iriipirori pinkathari-winta-jinani.” Pimatiro pijajiiti iroñaaka pimpinkatha-tairi

Pawa, maaroni jiwari-payi aajatzi pikarajitzi pishininkata-wakaa-jiita.’ ”
²⁰Ikanta yapatotakiri Samuel maaroni ikaratzi ishininkata-wakaa-jiita, ikimita-kaantakaro iñaariwintyaarimi. Ari iñaakiro iriitaki ishininkapayi Benjamín-iti inintakai-takiri. ²¹Ikanta ipokajii-tapaaki okaakiini ishininkapayi Benjamín-iti, yapiitakiro ikimitaakiro inkaaranki, iñaatzii iriitaki inintakaitaki ishininkaiti Matri. Ari yapiitakiro, iñaatzii iriitaki Saúl, itomi Cis, inintakai-takiri. Ari yamina-mina-witai-takari tsika-rika isaiki, ti iñiitiri. ²²Yapiitakiro ikowakoi-tziri Pawa, ikantziri: “¿Tikirama impoki naminakiri?” ’ Ikantzi Pawa: “Pamina-minatiri tsika iwaarantaita, ari isaiki imanaka.” ²³Ari ijajiitanaki, yamaitakiri imanawitaka, ikatziyakiri ipiyojiitaka ishininkapayi, katziya-tawato-tapaaka, ishimpaki iwiraa-matsi-yitari pasini-payi ishininka. ²⁴Ikantanakiri Samuel maaroni ishininka piyotain-chari: “¿Piñaakiri inintakiri Pawa impinkathari-wintimi? Tikatsi pasini ashininka kimityaarini yoka.” Ari ikantajitzi ishininka: “¡Inkamintha osamaniti impinkathari-wintanti!”

Iwayiri-taitari Kinawai-taniriiti

13 ¹Antaripirotaki Saúl yitanta-nakarori ipinkathari-wintziri ishininkapayi. Okanta awisanaki apiti osarintsi ipinkatharitzii, ²iyosiitaki 3,000 ishininkapayi iyomitairi iwayirityaa. Yookanaki 2,000 intsipa-tyaari Pitakaariniki otsipa-nampitari Pawapankoni. Ityaantaki 1,000 intsipa-tyaari Jonatán Otzisiwiniki iipatsitiki Benjamín-iti. Iriima pasini ishininkapayi, yoipyaaajiri Saúl ijayitaji iwanko-thaantiki. ³Ikanta irirori Jonatán, yapirotakiri iwayiritari Kinawai-taniriiti panko-thaanti-tachari omitzithaki otzisi. Ikimajitaki ishininka Kinawai-taniriiti. Irootaki ikantan-takari Saúl intyootaiti iyotantyaari maaroni ishininkapayi, ikantakiri: “¡Pinkimi noshininkaiti Heber-iiti!” ⁴Ikanta iyotaki Israel-iiti yapirotakiri Saúl iwayiritari Kinawai-taniriiti, ikantajitzi: “Yapirotakiri Saúl iwayiritari Kinawai-taniriiti panko-thaanti-tachari omitzithaki otzisi.” Irootaki ikisanta-nakari Kinawai-taniriiti, tima kisaniinta iwanakiri Israel-iiti. Irootaki yapatotan-takariri Saúl maaroni ishininka Pinaironchaariniki ⁵Imatakiro aajatzi Kinawai-taniriiti, yapatojiitaka iwayiri-tyaari Israel-iiti. Tzimatsi 30,000 isiyako-minto, 6,000 kyaakota-kariri ipira-payi, itsipatakari iwayiritari-payi kinatsiri osaawiki, isiyakaro oshikitzi impaniki. Ikanta itonkaa-jiitaki Pitakaariniki iwatzika-yitapajiro iwanko-thaanti ikyaa-piintzi ooryaatsiri tsika yaminakoi-tapajiro Kaaripiropankoniki.^m ⁶Ikanta iñaakiro Israel-iiti ikowiinka-takotanaki, inintatzii Kinawai-taniriiti iwayiri-tyaari. Irootaki imananta-jiita-nakari Israel-iiti impirita-moroki, sirantaa-tapiki, otinkanaaki aajatzi owaanka-naata nijaa. ⁷Tzimatsi Heber-iiti siyayitain-chari intatzikiro Owaryiinkaarini, ikinaki iipatsitiki Gad-iti irojatzi Wakaniki. Iriima Saúl irojatzi isaiki Pinaironchaariniki, tima

tharowa ikantajiitaka iwayiriti ikaratzi tsipata-kariri. ⁸Tima okaratzi 7 kitaitiri yooyawintziri Saúl yariityaa Samuel, tima ari okaratzi kitaitiri yookotakiri Samuel yariitan-tyaari Pinaironchaariniki. Titzimaita yariityaa, irootaki ijatanta-yitanaari ishininka-payi. ⁹Ari ikantzi Saúl: “Pamakinari pasitakaariri Pawa ampomitiniri Pawa yaapatyaan-tairi akaaripirotaki.” Iriitaki Saúl kachaaryiin-katakaa-kiriri ipomitziri. ¹⁰Iro ithonka-kitziiri Saúl ipomitziri ipira, iñaatziiri Samuel ipokaki awotsiki. Jatanaki Saúl imonthaa-wakyaari. ¹¹Ikantapaakiri Samuel: “¿Paita pipomitan-tariri awiroka?” Ikantzi Saúl: “Iro nopomitan-tariri noñaakiri ashininka-payi ijayitaji, ti pariityaa awiroka pikanta-witaka. Tima apatojiitakaa irirori Kinawai-taniriiti anta Pitakaa-riniki. ¹²Nosiyakaantzi ari impokaki Kinawai-taniriiti iwayiri-tyaana Pinaironchaariniki, irootaki nopomitan-takariri. Tima ti nitakaa-wakyaari Pawa. ¹³Ikantzi Samuel: “¿Pisinki-wintatyaa pantanta-karori! Ari pinkimisantiromi ikantakaan-tziri Pawa, ari pasi piwiromi pimpinkathari-wintiri ashininka-payi. ¹⁴Airotzimaita piñiuro iroñaaka osamaniti pimpinkathariti. Aritaki yaminaji Pawa pasini inimotakiri irirori, iriitaki iwajiri ijwatairi yasitari. Tima pipiyatha-takari awiroka ikantawi-takamiri.”

Ipiyathataka Saúl

15 ¹Okanta apaata ikantajiri Samuel jiwari Saúl: “Pairani, ityaantakina Pawa nosai-patzii-totimi pimpinkathari-wintiri ashininka-payi. Tima, ontzimatyii pinkimiro iroñaaka iñaani Pawa. ²Iroka ikantzi Ñaapirori Pawa: ‘Ari nowasankitaakiri Otinkanaawini-satzi imaimani-takiri Israel-iiti isitowan-taari Apitantoniki.’ ³Pijati awiroka, piwayiri-tyaari Otinkanaawini-satzi, papirotero okaratzi tzimimo-tziriri, airo pinisironkatari. Pinthonkiri piwiri, sirampari, kooya, iintsi, aajatzi owakira tzimatsiri. Pimatanakiri ipira-payi, ikyaakoitari-payi, maaroni.”ⁿ ⁴Ikaimakaan-takiri Saúl maaroni ishininka-payi. Yapatojiitaka Pirataariniki. Ikaratzi 200,000 owayiri apatotain-chari. Tima tzimatsi 10,000 ishininka-payi Judá-iti. ⁵Jatanaki Saúl iipatsitiki Otinkanaawini, itzimasi-tapaakiri anta otinkanaaki. ⁶Ikamantakiri Saúl Asiropakoriiti, ikantziri: “Pisitowi, airo pitsipatari Otinkanaawini-satzi, notsipataimiri = kari napirotiri. Tima awiroka nisironka-takari pairani noshininka-payi isitowan-taari Apitantoniki.” Imatakiro Asiropakoriiti, ti intsipa-tanajyaari Otinkanaawini-satzi. ⁷Imatakiro Saúl iwayiritari Otinkanaawini-satzi, yitanakari Tapotaa-riniki irojatzitzi Tantotsiwini, saikatsiri tsika yaminakoi-tziro Apitantoni isitowa-piintzi ooryaatsiri. ⁸Yairikakiri Agag iwinkathariti Otinkanaawini-satzi. Ithonka iwisakiri

^m 13.5 ipira-payi = caballo ⁿ 15.3 ipira-payi = vacas, ovejas; ikyaakoitari-payi = camellos, asnos

maaroni ishininka-payi. ⁹Okanta itsipatakari Saúl maaroni ishininkapayi, inisironka-takari Agag, ti iwiri. Ari ikimitaakiri wathayi-tatsiri ipirayitari, ti iwamairi. Aajatzi maaroni okaratzi pinayita-chari iwaararo. Apatziro yapirotakiro kaari apantyaaroni kaari pinatachani.^o

¹⁰Ari iñaanatajiri Pawa Samuel, ikantairi: ¹¹“Oshiki okantzi-motakana nopinkathari-takaakiri Saúl, oshiki ipiyathataka, ti yantiro nokantziriri.” Antaro okantzi-motanakari Samuel, yaakowintakaro tsitini-paiti yamaniri Pawa. ¹²Okanta okitaitita-mani, ananinkanaka Samuel imonthai-yaari Saúl. Ikamantai-takiri Samuel, ikantai-tziri: “Ijatzi Saúl Owaantsii-toniki. Tima ikatziya-paintzi mapithantha tsika isankina-takiro okaratzi yantayi-takiri yoka ñaapirori. Aritaki awisanaki, oirinkaja anta Pinaironchaariniki.” ¹³Ari ijatanaki Samuel tsika isaikaki Saúl. Ikanta iñaawakiri Saúl ipokaki Samuel, ikantawakiri: “Onkamintha intasonka-wintimi Pawa, tima nomonkaratakiro naaka ikantakinari.” ¹⁴Ikantzi Samuel: “¿Paita asitariri ipira nokimiri ikaimi?” ¹⁵Ikantzi Saúl: “Iriitaki namakiri ipira-payi Otinkanaawini-satzi. Tima iriitaki onimota-kiriri ashininka-payi iriipirori ipirayi-takari, iriitaki ampomiti-niriri Piwawani. Iriima pasini-payi napirotakiri.” ¹⁶Ikantzi Samuel: “¿Pimairi-tawaki! Pinkimi nonkamantimi ikantakinari tsitiniriki Pawa.” Ikantzi Saúl: “Pinkantinaro.”

¹⁷Ikantanaki Samuel: “Pisiyakaantzi awiroka ti ampantyaami. ¿Tima pijiwatiri ashininka-payi Israel-iti? ¿Tima isaipatzii-totimi Pawa pimpinkathari-wintairi? ¹⁸¿Kaarima Pawa ontyaantakimi, ikantakimi: ‘Pijati, papirotiri kaari-piroriiti Otinkanaawini-satzi. Pimapirotiri piwayiri-tyaari pinthonkiri piwamairi.’? ¹⁹¿Paitama pipiyatha-tanta-rori ikantzimiri Pawa? ¿Paitama paantarori yasitari piwayiritani? Kaari-piro pikanta iñaakimi Pawa.” ²⁰Ari yakanaki Saúl ikantanaki: “Nantakiro ikantakinari Pawa, nomatakiro okaratzi inintakaanari, namakiri Agag, iwinkathariti Otinkanaawini-satzi, napirotakiri nowamaakiri ishininkapayi nampitarori anta. ²¹Apatziro-machii yamaki owayiri-payi iriipirori ipirayitari inkarati apirotirimi. Yamakiri Pinaironchaariniki, iriitaki ampomiti-niriri Piwawani.” ²²Ikantzi Samuel:

“¿Tima inintziro Pawa inkimisantaitiri ikantayi-tziri?
¿Iriima ininta-pirotzi ipomitai-tziniri yatsipi-takaani, iriima ininta-pirotzi onkatziyainkati iyachaarinka ipomitai-tziniriri?
Irootaki kowa-piro-tacha inkimisantaitiri, airo ipiyatha-taitari,
Irootaki anairori okaratzi ipomitai-tziniriri, anairo iyiinka
ipiraitari-payi.

²³ Kaari-pirori ikanta piyathari, isiyawai-takari ñaawyatan-taniri.
Kowiinka ikanta pinkatha-waitziriri pawaniro, isiyawai-takari kaari
aamawinta-chani.

^o 15.9,14,15,21 ipirayitari = ovejas, ganado

Ari pikantakari awiroka, piwashaantakiro iñaani Pawa,
 Ari iwashaantakimi irirori, aritaki okarata-paaki pimpinkatharitaki.”
²⁴Ari yapiitziro ikantzi Saúl:

“¡Ñaamisa! Nokaaripirotaki. Nopiyatha-takaro ikantakaan-tziri
 Pawa, aajatzi nokimitaakimi awiroka. Nantasi-takaniri ikowako-
 takinari ashininka-payi, oshiki notharowan-takari. Paripiro-tajina
 nokaaripirotaki. ²⁵Pintsipa-tajyaana, nonintzi nompiya-sitajiri
 Pawa nompinkatha-tajiri.” ²⁶Ikantzi Samuel: “Airo nayimi, tima
 pipiyatha-takaro ikantawi-takamiri Pawa. Tima piwashaantakiro
 iñaani. Aritaki iwashaantajimi irirori, airo piñiuro pimpinkathari-
 wintairi ashininka-payi.” ²⁷Iro impiyan-tanjaarimi Samuel,
 akotanaki Saúl yairika-kotawakiri opatziki iithaari, isaraa-kotakiri.
²⁸Ari ikantanaki Samuel: “Pikimitaakina naaka pimanka-ryaako-
 takina, ari inkimitai-tiriri pishininka-payi pipinkathari-wintziri,
 onkimiwai-tajyaaro imankaryii-tajirimi. Yaapitha-tajimiri
 impajiri pasini pishininka, iriipirori inatzii irirori, yanaimi
 awiroka. ²⁹Tima yoka Waniinka-tachari Awawani arokaiti Israel-
 iiti, ti inthaiya-nityaa, ti iyotiro iwashaanta-waiti, tima kaari
 atziri iwashaantan-tyaari.” ³⁰Ari yapiita-nakiro Saúl, ikantzi:
 “Omapiro-tatyaa nokaaripirotaki. Nonintzi pintsipa-tajyaana
 ampinkatha-tajiri Piwinkathariti Pawa. Nonintzi aajatzi inñiimi
 antari-kona-payi ashininka, inñiimi aajatzi maaroni ashininka-payi
 pimpinkathata-kayinari Piwinkathariti Pawa.” ³¹Ari yapiitajiro
 Samuel itsipata-naari Saúl, jataki ipinkatha-tziri Pawa.

³²Ari ikantzi Samuel: “Pamakinari Agag, iwinkathariti Otinkanaawini-
 satzi.” Kimosiri ipokaki Agag isaikaki Samuel, ikantapaakiri: “¿Tima
 awisako-tajina inintaitzi iwaitina?” ³³Ikantzi Samuel: “Tima oshiki
 iwamaitakiro owaiyani noshininka-payi iroka piwisa-minto, ari onkanta-
 ज्याari aajatzi asitamiri airo oñaajiri owaiyani.” Ichikakiri Samuel
 pinkathari Agag Pinaironchaariniki. Tima ithonka ichikapithairikitakiri
 iwathaki, imatakiro okaratzi ikantakiriri Pawa.

³⁴Irojatzi ikinanta-nakari Samuel anta Tonkaironiitoniki. Iriima Saúl
 tonkaanaki iwankoki Otsiziwini. ³⁵Tima ti yapiitajiro Samuel inñiiri
 Saúl. Oshiki yiraako-waitakari. Oshiki okantzi-motakari Pawa isiniwi-
 takari Saúl impinkathari-wintiri Israel-iiti.

Isaipatzii-totziri David

16 ¹Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Samuel: “¿Tsika-paiti pishiki
 piraakotari Saúl? Ti noninti naaka impinkathari-wintairi
 pishininka-payi. Paanaki yiinkantsi pichiinaki-tsitiki, piyaata-sitiri Isaf
 nampitarori Tantapankoniki, iriitaki noyosii-takiri itomi impinkathariti.”
²Ikantzi Samuel: “¿Tsika nonkinika nojatan-tyaari isaiki irirori? Aririka

iyotaki Saúl, aritaki iwakina.” Ikantzi Pawa: “Paanaki kiripiri vaca, pinkanta-paakiri: ‘Nopokatzi nompomi-tiniri natsipi-takaani Pawa.’³ Pinkaimamai-tyaari Isaí pintsipa-tyaari pimpomitiri patsipi-takaani vaca, naaka kantimini paita-rika pantiri. Naaka kantimini itzimi-rika nonintziri pisai-patzii-totiri impinkathari-tantyaari.”⁴ Imatakiro Samuel ikantakiriri Pawa. Ikanta yariitaka Tantapankoniki, imonthaa-wakari jiwari-payi. Titzimaita yatzirin-tawakyaari, itharonkan-kiini isampitakiri, ikantziri: “¿Kamiithama pipoki pariitana?”⁵ Ikantzi Samuel: “Ari okanta. Nopokatzi nompomi-tiniri Pawa natsipi-takaani. Piwitsika-sirityaa awiroka. Thami ampomitiri atsipita-kaani.” Imatakiro Samuel iwitsika-siri-takaari Isaí, aajatzi ikimitaakiri itomi-payi, itsipatakari ipomitziniri Pawa yatsipi-takaani.

⁶ Ikanta ipokajiitaki itomi-payi Isaí, imonthaakari Samuel itarori itomi Isaí paitachari Eliab, ikanta-siri-tanaki: “Jiirinta inintakiri Pawa nosai-patzii-totiri.”⁷ Ikantzi Pawa: “¿Samuel! Airo iwapyii-motasitami tsika ikantawaita iwathaki, ikara-tawatotzi ikatziya, ti nonintiri naaka. Tima ti naminiri yaminiri atziri-payi. Tima apatziro yaminiro atziri-payi okaratzi iñaaytziri. Irooma naaka apatziro naminiri isiriki.”⁸ Ari ikaimakiri Isaí pasini itomi paitachari Abinadab iñaawakiri Samuel. Ikantzi Samuel: “Ti inintiri Pawa.”⁹ Yamaki Isaí pasini itomi paitachari Sama. Ikantzi Samuel: “Ti inintiri aajatzi Pawa yoka.”¹⁰ Tima ikaratzi 7 itomi Isaí yamawitakari iñiiri Samuel, ikantzi Samuel: “¿Isaí! Ti inintiri Pawa yokapayi pitomi.”¹¹ Isampitakiri Samuel ikantziri Isaí: “¿Arima ikaratzi pitomi?” Ikantzi Isaí: “Ainiro aparoni iyaapitsi, ijatatzii yaminiri nopira.” Ikantzi Samuel: “Pinkaima-kaantiri, airo awita irojatzi yariitan-takya irirori aka.”¹² Ityaantaki kaimirini. Pokaki iñiiri Samuel. Iñaatziiri kamiitha ikiraa-porotzi, kamiitha ikantaka irooki, kamiithaa-niki ikantaka maaroni. Iñaana-siri-tanakiri Pawa Samuel, ikantziri: “Iriitaki pisai-patzii-totiri yoka.”¹³ Ari yaakotakiri Samuel yiinkantsi, ithonka iñaakiri iririntzi-payi isaipatzii-toitakiri. Aripaiti isaika-siri-tanta-nakari Itasorinka Pawa David. Ikanta ithonka-kiro Samuel isaipatzii-totakiri David, jataji inampiki Tonkaironiitoniki.

Saúl inampinatari David

¹⁴ Titzimaita isaika-siri-tanta-najyaari itasorinka Pawa yoka Saúl. Ikantakaa-nakaro Pawa ikamaari-siriti Saúl. ¹⁵ Ikantawi-takari impiratani Saúl: “Pawa kantakaakaro pikamaari-siri-tantakari. ¹⁶ Tima naaka pimpiratani, pintyaantina namini yotzirori ipiyompi-waitzi. Aririka pinkamaari-siri-waiti, pinkantiri impiyompi-wintimi, aritaki pawisako-siritaji.” ¹⁷ Ari ikantziri Saúl impiratani: “Pamini awiroka yotzirori, aririka piñaaki pamakinari.” ¹⁸ Ikantzi pasini impiratani: “Noñiiri naaka

P 16.11 nopira = oisha = oveja

itomi Isaí poñaachari Tantapankoniki, iyotziro irirori ipiyompitzi, ñaapirori ikanta, sintsiri, iriipirori owayiri, yotaniri, kamiithaa-niki atziri, itasonka-wintziri Pawa. ¹⁹Ityaantaki Saúl kamantirini Isaí, inkantiri: “Pintyaantinari pitomi David, aamaako-wintariri pipira-payi.”¹⁹ ²⁰Imatakiro Isaí, yaaki ikyaakoitari ikyaakaakiri oshiki yatantaitari, aajatzi iraitziri, wathatsi. Ipawakiri David yaanakiniri Saúl.^r ²¹Jataki David iñiiri Saúl, yaawakiri impira-tyaari. Oshiki itakotakari Saúl yoka David. Tima onimotakiri Saúl, inkimita-kaantiri inampiri yoka David. ²²Ityaantaji Saúl ñaantsi inkaman-taitiri Isaí, ikantaki: “Nonintzi intsipa-tyaana pitomi David aka, oshiki inimotakina.” ²³Tima aririka ompokimo-tapajiri Saúl ikamaari-siri-waitzi, ipiyompi-wintziri David. Aririka inkimiro ipiyompi-waitzi, awishimo-tziri Saúl ikamaari-siri-waitzi, tharowinta ikanta ikimiri David.

David aajatzi antaripinthakii

17 ¹Okanta apaata yapatotakiri iwayiriti Kinawai-taniriiti, ipiyojiitaka Incha-jaariki iipatsitiki Judá-iti. Iwanko-thaanti-jiitaka omontitakaro Kiyaronchaari saikatsiri Santzikoitoniki. ²Imatakiro Saúl yapatotakiri irirori ishininka-payi, iwanko-thaanti-jiitaka otaapiki Pasotzii-toniki, owithainka ikantajiitaka iwayiri-tyaari Kinawai-taniriiti. ³Tima tonkaariki otzisi isaikajiitaki Kinawai-taniriiti. Imatzitakaro aajatzi irirori Israel-iiti saikaki intatzikiro pasiniki otzisi imontita-kotakari. ⁴Ari isitowiri iwanko-thaanti-yitaka Kinawai-taniriiti aparoni owayiri ñaapirori ipaitai-tziri Goliat poñaachari Inchatonaariki, antari-pinthakii ikatziya.^s

⁸Katziya-paaka Goliat, ikaimako-takiri ipiyojiitaka intatzikiro iwayiriti Israel-iiti, ikantziri: “¿Paitama piwithain-kasitari piwayiri-tyaari? Aparoni nokanta naaka Kinawai-taniri, irooma awiroka oshiki pikarajiitzi impiratani Saúl. Nonintzi pamini aparoni pikarajiitzi, impoki iwayiri-tyaana. ⁹Aririka imatakina iwayiri-tyaana, awirokaiti ompirata-jyaanani naakaiti. Irooma naaka-rika matakimini, awirokaiti nompira-tajyaa, nantawai-takaa-yitajimi.” ¹⁰Aikiro ikantana-kitzii Kinawai-taniri: “Nopokatzi nonthainka-mawaitimi Israel-iiti. ¡Pintyaanti aparoni pishininka iwayiri-tyaana!” ¹¹Tima ikimaki Saúl aajatzi maaroni ishininka-payi ikantakiri Kinawai-taniri. Ontsinaka-siryaa-nakiri, antaro itharowan-tajii-tanakari.

¹²Tima yoka David itomi inatzii Isaí poñaachari Tantapankoniki saikatsiri Posinipathaniki iipatsitiki Judá-iti. Irojatzii ijwariwita Saúl,

¶ 16.19 pipira-payi = oisha-payi = ovejas ¶ 16.20 ikyaakoitani = asno; yatantaitari = pan; imiritaitari = vino; wathatsi = cabrito § 17.4 antari-pinthakii = santha-tonkinaa, okaratzii 6 konakintsi aajatzi aparoni akotsi iwiraa ijinokitzi ikatziya = 3 metro

antari-kona-tapaaki irirori Isaí. Tzimatsi 8 itomi yoka Isaí. ¹³Aritaki isaikajiitzi aajatzi mawa itomi Isaí iyaatiri Saúl iwayirityaa. Iroka iwairopayi ikaratzi pokaintsiri: Eliab itarori itzimi. Pasini ipaita Abinadab. Pasini ipaita Sama. ¹⁴Iriima David iyaapitsi inatzii. Ari ipokajii-tziri yantariti-payi itomi Isaí iyaatakiri Saúl. ¹⁵Ari ijawita-painta irirori David, aajatzi ipiyaaro. Tima iro ipiyantaari David yaamaakowi-tapajyaari ipira iriri anta Tantapankoniki.

¹⁶Tima oshiki ipiya-piyataka Kinawai-taniri iñaasirinkiri Israel-iiti, ipoki kapichikitaiti aajatzi tsitinii-tiini. Ari yasi iwakiro ipiya-piyata, okarataki 40 kitaitiri ipiya-piyataka.

¹⁷Okanta apaata ikantakiri Isaí yoka David: “¡Notomí! Pijati isaiki pirintzi-payi, paanakiniri posari pankirintsi-pani, aajatzi 10 yatantaitari. Sintziini paanakiniri isaikajiitzi pirintzi-payi.” ¹⁸Paanakiniri jiwatziriri owayiri inkarati 10 ikiso-pithatzi oyaaki othomi vaca. Nonintzi piñaajatiri tsika-rika ikanta pirintzi. Pamajina yasitari irirori, iro noyotan-tyaari tikatsi awishimo-tirini pirintzi.”

¹⁹Irojatzzi isaikaki Saúl otaapiki Pasotziitoniki itsipatakari iririntzi-payi David aajatzi maaroni ishininka-payi iwayiritari Kinawai-taniriiti. ²⁰Ari yananinkanaka David, yookanakiri ipira-payi yaamaako-wintyaari pasini atziri. Jataki irirori yaanakiro okaratzzi ikantakiriri iriri. Ikanta yariita-paaka David iwanko-thaanti-jitaka, ari imonthaa-paakari ijati iwithai-nkajiitaa. Ikaimajii-tatzii ijajiitzi intharowintan-tyaari pasini ikarajiitaki. ²¹Taromaaka irirori Kinawai-taniriiti intatzikiro, imontita-kotakari Israel-iiti. ²²Tima ipanakiri David aamaako-winta-rori owayiri-mintotsi okaratzzi yamakiri. Ti ishintanaki, osatika-paaka itaromaa-jitaka. Iwithata-paakari iririntzi. ²³Ikinkithawai-minthaitzi, sitowanaki Kinawai-taniri Inchatonaarini-satzi paitachari Goliat. Yapiita-pajiro ikaimi ikimita-piintziro, ithainka-waitziri Israel-iiti. Ikimaki David ikantakiri.

²⁴Ari isiyajii-tanaka maaroni Israel-iiti iñaawakiri ipokaki. Tima ayimatakiri itharonka. ²⁵Ikantajiiitzi: “¿Piñaakiri pokaintsiri? ¡Ipokatzi inthainka-matai arokaiti! Tzimatsi-rika matakirini iwamairi, oshiki awaararontsi impiriri ajiwariti, impiri aajatzi irisinto iinantaaro. Ikantzitaka aajatzi ajiwariti: ‘Itzimi-rika wamaakirini, ari okarata-paaki isintsiwintziri pinkathari intyaantiniri kiriiki, aajatzi ishininka okaakiini ikaratzi inampijitaro inampiitiki iwaisatzitini, ari okarata-paaki impinawintyaa.’” ²⁶Ari isampita-nakiri David itsipatakari ikatziya, ikantziri: “¿Omapiroma impaitiriri wamairini yoka Kinawai-taniri, aririka impyaajyaa thainkama-waitairi? ¿Tsikama ipaimatsitaka yoka kaari-pirori Kinawai-taniri inthainka-matan-tyaariri iwayiriti Pawa

^t 17.17 posari pankirintsi-pani = aparoni efa = 22 litro; yatantaitari = pan

^u 17.20 ipira = oveja

Añaanita-tsiri?”^v 27 Yakajii-tanaki ishininka-payi, irootaki yapii-yapii-takiri okaratzi ikanta-wakaa-jiitari, ikantzi: “Irootaki impaitiriri atziri wamairini Goliat.” 28 Ikimaki Eliab yantariti David ikantziri ishininka-payi, ikisanakiri David, ikantanakiri: “¿Paitama pipokantari awiroka aka? ¿Paitama pookanakiri aminirini pipira-matsiti anta otzisi-masiki? Noyotzimi tsika pikanta awiroka opaita pikinkithasiritari, pinintasita piñiiri owayiri-tachari.” 29 Akanaki David, ikantziri: “¿Paitama nantakiri? Apatziro noñaawai-matsitaki. 30 Ipiya-pitha-tanakari iririntzi, isampitakiri pasini. Irojatzzi ikantzi-tariri ikantai-takiriri inkaaranki.

31 Ikanta ikimaitakiri ikantakiri David, ikamantai-takiri Saúl. Ikaimakaan-takiri irirori. 32 Ikinkitha-waita-kaakiri David jiwari Saúl, ikantziri: “¡Jiwari! Airo atharowan-tawaitari yonta. Naaka pimpiratani jatasitirini, aritaki nowayiri-takyaari Kinawai-taniri.” 33 Ikantzi Saúl: “¡David! Airo okantzi pijati apaniroini piwayiri-tyaari yonta Kinawai-taniri, tikira pantari-piro-tita. Yitzitakaro pairani irirori iwayirita ainiro imainari-tapaaki.” 34 Ikantzi David: “Pimpiratani nonatzi, aamaako-tariri ipira-payi asitanari. Ipokawita kashikari, maini, yatsika-witari aponi tsika ipiyojiita ipiraitari. 35 Ikanta nopatzima-takota-nakiri, naapitha-tawajiri ipaantiki. Inintzi yatsikinami naaka, nairikakiri itapinomaki, noposakiri. Kamanaki. 36 Inkanta-wityaa iriirika kashikari, maini, aritaki nowamaakiri. Ari nonkantzi-takyaari yonta’ kaari-pirori Kinawai-taniri. Tima oshiki ithainka-mawai-takiri iwayiriti Pawa Añaanita-tsiri. 37 Aikiro ikantatzii David: “Iriitaki Pawa ookakaawinta-kinari inkisawaraan-tyaanaromi irako-pako kashikari, inkisaraan-tyaanaromi irako-pako maini. Aritaki yookakaa-wintakina aajatzi inintawityaa inkisaraan-tyaanaromi irako-pako yoka Kinawai-taniri.” Ari ikantanaki Saúl: “Pijati, onkamintha yookakaa-wintimi Pawa.” 38 Ikantakaantaki Saúl yamaitakiro kithaarintsi inkithaa-takai-tyaari David. Yamathai-taitiri iwitsikai-tziro asiro kitirita-tsiri, inkyaanta-kayi-tyaari kisotaki-tatsiri iniiki.^w 39 Ikithaa-takowi-takaro David ithatzinka-minto, iñaanta-witakaro yaniiti. Tima ti imata-piintiro inkithaa-tyaaro. Ikantanakiri Saúl: “Ti onkanti naniita-kayiro, ti namityaaro.” Isapokajiro maaroni. 40 Yaanakiro ikotzikiiri, iyoyaanaiki 5 kamiithakiri mapiki piyotachari nijaatinkaki, ititanakiro itharatiki. Yairikakiro iwaraka-thati, ijatasi-tanakiri Kinawai-taniri.

41 Nosikaka irirori Kinawai-taniri imonthai-yaari David. Iriitaki jiwatatsi impiratani. 42 Ikanta yaminaki Kinawai-taniri iñaatziiri ipokaki David, ithainka-wakiri. Tima awankari ikanta iñaakiri, kiraa-poro ikantaka, kamiithaa-nikitaki. 43 Ari ipairyaa-nakiri Kinawai-taniri iwawa-niroti, ikamaari-tanakiri David, ikantawakiri: “¿Naakama otsitzi

^v 17.26,36 kaari-pirori = kaari totamisi-taani-tachani ^w 17.38 asiro kitirita-tsiri = bronce

pamasi-tantanari inchaki?” ⁴⁴Aikiro ikantana-kitzii Kinawai-taniri: “¡Pimpoki. Iroñaaka iyaami tziiso, aajatzi katsikaniri antami-wiri!” ⁴⁵Yakanaki David, ikantziri: “Pamasi-takina awiroka piwisa-minto, pichakopiti aajatzi pithatzinka-minto. Irooma naaka nopoki nawintaari Pawa Ñaapirori, owayiri-takaariri Israel-iiti. Pithainka-piintakiri. ⁴⁶Tima isinitakimi iroñaaka Pawa noitsinampaimi, aritaki nowisakimi. Tima maaroni piwayiriti ari iwajyaari tziiso, iwajyaari aajatzi katsikaniri antami-wiri. Aritaki iyotaki maaroni nampitarori kipatsiki tzimatsi Iwawani Israel-iiti. ⁴⁷Ari iyoti ikaratzi piyotain-chari aka ti apatziro iwawisaa-kotantaro Pawa chakopi, wisa-mintotsi. Tima iroka owayiri-taantsi irasi Pawa onatzii, iriitaki sinitakimiri awirokaiti nowamaimi.” ⁴⁸Ari isiyapaaka Kinawai-taniri, ipokasi-tziri David. Ti itsinampa-tanaki David, ijatzitanaka irirori impiyatyaari. ⁴⁹Ipampitanaki itharatiki David, yaanaki imapikiti, iwaraka-thatakiri, iposakiri ipankainaki Kinawai-taniri. Tyaanaki, naryaa-paaka kipatsiki, irojatzi owikapaaka mapiki ipankainaki. ⁵⁰Ari ikantakirori David yiitsinampaan-takariri Kinawai-taniri. Apatziro yaanaki iwaraka-thati aajatzi imapikiti, iwamaakiri. Ti ontzimi-mowityaari irirori David iwisa-minto. ⁵¹Isiyasi-tapaakari David okaakiini Kinawai-taniri. Inosiki-tapaakiri iwisa-minto, iwisakiri iitoki.

Ikanta iñaakowintakiri Kinawai-taniriiti iwamaitakiri iriipirori iwayiriti, siyajii-tanaka. ⁵²Ipatzimariki iwanakiri Judá-iti imatzitanakaro aajatzi pasini-payi Israel-iiti, ikaima-kotanakiri sintsiini. Ipatzima-jiita-nakiri irojatzi otaapiiki. Iwamaaki oshiki iwayiriti Kinawai-taniriiti, yitanakaro nampitsiki Apitatakowiniki irojatzi yariitan-takari Inchatonaariki aajatzi Thokairoshaariki.

Owatsimaanakiri Saúl owanthaani tsinanipayi

18 ⁵Tima inthonkiro David ijayitziro tsika-rika ityaantziri Saúl, ti impiyatha-waityaa. Irootaki inintan-tanakari Saúl ijiwatiri iwayiriti-payi. Tima oshiki onimotakiri iwayiriti aajatzi inampiri-payi Saúl.

⁶Ikanta ipiyajaro owayiri-payi iwamaan-takariri David Kinawai-taniri, osiyasi-tawajari kooya-payi poñaayi-tainchari inampiki-payi Israel-iiti. Owithata-waari pinkathari Saúl, kimosiri opanthaa-jiitanaki, tharowinta otziron-kajiita amashai-jiitzi. poimainka ikantanaka othatani-payi. ⁷Iroka okantzi owanthaani kooya-payi:

Iwamaaki Saúl oshiki akisaniintani,

Iriima David, iwamaakiri irirori oshiki-piro-tatsiri.^x

⁸Irootaki owatsimaa-nakiriri Saúl ikimakiro panthaantsi. Ikantanaki irirori: “Tima ikantaitaki, iwamaakiri David oshiki-piro-tatsiri. Irooma naaka nowamaa-matsitaki oshiki. ¡Apatziro kapichiini

iwinkatharititaitakyaarimi David!”⁹ Aripaiti ikatsima-kyaawai-tanakiri Saúl yoka David.

¹⁰Okanta pasini kitaitiri, ikantakaakaro Pawa ikamaari-siriti Saúl, tima sinkiwintaka iwinkathari-pankotiki. Pokaki David ipiyompi-wintziri ikimita-piintziro apatha-kiroini. Yairikakiro irirori Saúl iwisa-minto.

¹¹Yaanaikiro Saúl iwisa-minto, inintzi iyontaa-kotirimi David tanto-tsiki, apiti-satzi ikominkakiro David wisa-mintotsi.

¹²Oshiki itharowan-takari Saúl yoka David, tima inisironkatani inatzii Pawa. Iriima Saúl yooka-nakiri irirori Pawa. ¹³Irootaki yookanta-kariri Saúl yoka David, ityaantakiri ijiwatiri oshiki iwayiriti. Iriitaki piyapiyachani iwayiri-tantya.^γ ¹⁴Iriitaki Pawa tsipata-kariri David, tima okaratzii yantayi-tziri kamiitha okantaka. ¹⁵Irootaki ipinkan-tanakariri Saúl yoka David, tima iñaakiri kamiitha okanta yantayi-tziri. ¹⁶Tima oshiki itakojii-takari David maaroni Judá-iti aajatzi ikimitaakiri pasini-payi Israel-iiti, iriitaki jiwatakiriri tsika-rika ikinayitzi iwayirita.

Iwamaitirimi David

19 ¹Ari ikinkitha-waita-kaakiri Saúl itomi aajatzi maaroni impiratani, ikantakiri itomi: “¡Jonatán! Nonintzi piwamairi David.” Iro kantacha Jonatán, oshiki itakotakari David. ²Ikamantakiri David, ikantziri: “Inintatzii iwamaimi asitanari. Paamaiyaari onkitaititamanaji, pijati pamini tsika pimaña. ³Ari nojataki naaka nontsipa-tyaari asitanari tsika-rika pisaikaki. Ari nonkanta-kowintakimi, nonkimiri tsika-rika inkanti. Aritaki nonkaman-takimiro onkarati inkantinari. ⁴Ikinkitha-waita-kaakiri Jonatán iriri, ikantako-wintakiri David. Ikantziri: “¡Pinkathari! Ti onkamiithati piwaaripirotiri pimiratani David. Tikatsi inkantimi irirori, yanta-piinta-kimiro kamiitha-tatsiri. ⁵Tima isinitakiro yañaan-tari imatanta-kariri iwamairi Kinawai-taniri. Ari ikinakairori Pawa ikisawintari maaroni ashininka Israel-iiti. Piñaakiro awiroka antaro pikimo-siri-tanaki. ¿Paitama pinkaaripro-tantyaari pimaimanitiri kaari tzimatsini ikinakaa-sitani? Tikatsi yanti irirori.” ⁶Ikanta ikimaki Saúl ikantakiriri Jonatán, ikantanaki: “¡Omapiro-tatyaa nonkantimiri, tima añaatsi Awawani. Airo ikami David!” ⁷Ari ikaimajiri Jonatán yoka David, ikamantakiri okaratzii ikinkitha-waita-kaakiriri iriri. Irijatzi Jonatán aanajiriri isaiki iriri, saikapaji David ikimita-piintziro pairani.

⁸Ari apiitanaja owayiri-taantsi. Jataki David iwayiritari Kinawai-taniriiti, yiitsinampaakiri. Imapiro-takiri imisiyakiri. ⁹Ari ikantakaa-najaro Pawa ikamaari-siriti Saúl. Tima saikaki iwankoki

× 18.7,8 oshiki = 1000 atziri; oshiki-piro-tatsiri = 10,000 atziri. γ 18.13 oshiki iwayiriti = 1,000 soldados

yairikakiro iwisa-minto, ikima-mintha-tziri David ipiyompi-waitzi. ¹⁰Ari yapiiwi-takaro Saúl inintzi iyontaa-kotirimi David tanto-tsiki. Ikominka-najiro David iwisa-minto Saúl, oshitaa-sitapaaka tanto-tsiki. Ti ishintanaki David, siyaka tsitini-paiti. ¹¹Irootaki ityaantan-takari Saúl iwayiriti, ikantakiri: “Pijati paminiri David anta iwankoki. Timá onkitaitita-manaji piwamairi.” Iro kantacha, okimaki iina David paitachari Mical, okamantakiri, okantziri: “Airorika pisiya ironaaka tsitiniri, onkitaitita-manaji iwamaitimi.” ¹²Aaki Mical siwitha, iro owayiita-kotan-takariri intakiroini David, siyaka.

Isiyaka David

21 ¹Ikanta David jataki nampitsiki Omitzithai-toni iníiri Ompira-tasorintsitaari paitachari Ahimelec. Imapokakiri isitowa-sitakiri iwankoki, ikantawakiri Ompira-tasorintsitaari: “Tikatsi pintsipatyaa pipoki, ¿ipaitama pipokantari apaniroini?” ²Ari yakanakiri David yoka Ahimelec, ikantziri: “Iriira pinkathari otyaantanari, ikantakina: ‘Ti noninti iyoiti opaita notyaan-tantamiri, opaita nokantzimiri.’ Irootaki nokaima-kaantan-takari yokaiti atziri tsika anta noñiiri. ³¿Ipaitama pimpawa-kinari? Nonintzi noyaa.”^z ⁴Ikantzi Ompira-tasorintsitaari: “Tikatsi nowariti, apatziro otzimi yatantaitari tasorin-tsita-tsiri anta Tasorintsi-thaantiki. Ari nompakimi piyaaro, tirika imaantyaaro kooya ikaratzi pitsipa-yitakari.” ⁵Ikantzi David: “Chapinkitaki ti noñaajiro kooya. Kaarira opitsintaari yokaiti notsipatakari. Timá ti noñaanakiro notsipatari-payi nopokayita-nakira nokina-kina-yitaki, owatsipiro ironaaka aka ti noñaajiro nompitsintaa-riti.” ⁶Ipakiri yatantaitani Ompira-tasorintsitaari yasitakai-tariri Pawa. Irootaki iroka yatantaitani yaitairi minkontsitaa-niki Tasorintsi-thaantiki, onkini iwaiti owakirari saawata-tsiri.

Saúl aajatzi ñaawyataniro

28 ³Aritaki kamaki Samuel. Oshiki iwasiri-takotakari maaroni ishininka-payi. Ikitatakiri Tonkaironiitoniki inampiitiki Israel-iiti. Aritaki imisitowakiri irirori Saúl maaroni antyawiyaripayi, aajatzi ñaawyatan-taniri-payi.

⁴Ikanta yapatojiitaka Kinawai-taniriiti, pokajiitaki iwanko-thaanti-yitaka Apimakoryaariniki. Iriima Saúl yapatotakiri maaroni ishininka-payi irirori, iwanko-thaanti-yitaka Jaaniya-piyoi-toniki. ⁵Ikanta ináakiro iwanko-thaanti-payi Kinawai-taniriiti, antaro oimiraa-siri-tanakiri, ayimatakiri itharonka. ⁶Ari yamanawi-tanaka Saúl, titzimaita yakiri Pawa, ti imisimpyaa-najiri aajatzi. Ti oyotakaa-najiri mapiki

^z 21.3 noyaa = [5 panes]

poriryaari aajatzi Kamantan-tzinkari-payi, ti yakiri.^a 7 Irootaki ikantan-takariri Saúl impiratani, ikantziri: “Pijati, paminaiti ñaawyatan-taniro, irotaki nojatasiti nosampitiro.” Yakanakiri impiratani, ikantziri: “Tzimatsi ñaawyatan-taniro anta Chariñaariki.”

⁸ Ikithaa-tanaka Saúl pasini iithaari, airo iyotantaitari, itsipata-nakari pasini apiti ishininka, jatanaki tsitiniriki iñiuro kooya. Ikantapaakiro: “¡Ayomparó! Awiroka nopokasitzi piñaawya-tyaana. Nonintzi pinkaima-siritiri nonkantimiri naaka.” ⁹ Akanakiri kooya, okantziri: “Piyotzi awiroka opaita yantakiri Saúl aka. Tima ithonka ipyaakaa-sitakari yotantaniri-payi aajatzi ñaawyatan-taniri. ¿Irooma pikoshikan-tanari pinintzi iwamaitina aajatzi naaka?” ¹⁰ Ikantanakiro Saúl: “¡Omapiro-tatyaa nonkantimiri! Tikatsi kowiinkari awishimo-timini.”^b ¹¹ Nintanaki kooya okantzi: “¿Paitama pinintziri nonkaima-siri-timiri impoki?” Ikantzi Saúl: “Nonintzi pinkaiminari jiwarini Samuel.” ¹² Oñaatziiri kooya kaminkarini Samuel, antaroiti okaimanaki. Okantanakiri Saúl: ¹³ “¿Paitama pamatawi-tantanari? Saúl pinatzii awiroka.” Ikantanakiro irirori: “Airo pitharowantari. ¿Paitama piñaakiri?” Okantzi iroori: “Noñaakiri siritsi isitowa-paakiro kipatsiki.” ¹⁴ Ikantzi Saúl: “¿Tsika ikantawaitaka?” Okantzi iroori: “Antyasipari inatzii, ikithaataro yapitisamaatari.” Ari iyotanaki Saúl iriitaki jiwarini Samuel, ityirowanaka ipinkatha-tanakiri, yoiyootanaka.

¹⁵ Ari iñaawai-tanaki kaminkarini Samuel, ikantziri: “¡Saúl! ¿Paita piñaasirinkan-tanari pikaima-kaantana?” Ikantzi Saúl: “Tima antaaro okantzimo-siri-takana, tima oshiki iwayiri-mintha-takana Kinawai-taniriiti. Yookanakina Pawa, ti yakajina nokowako-witari, ti imisimpiina aajatzi. Nokanta-witari Kamantan-tzinkari, tikatsi akinani. Irootaki nokaima-kaantan-tamiri awiroka pinkantina paitarika nantiri.” ¹⁶ Ikantzi jiwarini Samuel: “¿Paitama pisampi-tantanari naaka? Aritaki yooka-nakimi Pawa, kisaniianta iwanakimi. ¹⁷ Imatakimi Pawa okaratzi ikamanta-kinari naaka tsika inkantimi. Yookakaa-jimiro pipinkathariwita, ipinkathari-takaajiri David, pitsipa-minthatani. ¹⁸ Tima ti pinkimisantiri awiroka Pawa ikantawi-takamiri, ti pimonkaratiro papirotiri Otinkanaawini-satzi. Irootaki piñaantarori awiroka okaratzi awishimo-tzimiri iroñaaka. ¹⁹ Inintaki Pawa inthonkanti Kinawai-taniriiti. Iwamaajimi awiroka intsipataimiri pishininka-payi. Ari pintsipat-tajyaana naaka onkitaitita-manaji, aajatzi pitomi-payi. Tima isinitakiri Pawa Kinawai-taniriiti yiitsinampairi iwayiriti ashininka Israel-iiti.”

²⁰ Antaro itharowanaki Saúl, ikimakiri jiwarini Samuel. Ithonka isipita-waitanaki, tyaanaki osaawiki, naryaa-tawato-tapaaka. Tima ti

^a 28.6 mapiki poriryaari = Urim ^b 28.10 ¡Omapiro-tatyaa nonkantimiri! = ¡Tima añatsi Pawa!

iwajyaa, maakotaki aparoni kitaitiri aajatzi aparoni tsitiniri. ²¹Okanta oñaakiri kooya itharowanaki Saúl, opokasi-takiri, okantziri: “¡Pinkathari! Nokimisanta-kimiro okaratzi pikowako-takinari, nosiniwintakami naaka, ²²ontzimatyii pinkimisantina awiroka. Nonintzi namimi piwawakyaari kapichiini, onkini pisintsitaji, pijatan-tajyaari.” ²³Ti inintawityaa iyaa Saúl, ikantzi: “Ti noninti noyaa.” Ari osintsiwintziri kooya aajatzi impiratani-payi iyaa. Irojatzí inintan-tanakari. Piriintanaka, thointaka imaapiintaitzi. ²⁴Owamaaki kooya wathantzi opira, otasitaki yatantaitari.^c ²⁵Aanakiniri Saúl iwawakya. Ari ikaratzi yakyoo-takiri impiratani-payi. Ikanta ithonka-kiro iwajitaka, jaitijitaji tsitini-paiti.

Ikamai Saúl aajatzi itomi-payi

31 ¹Ikanta Kinawai-taniriiti, iwayiri-mintha-takari Israel-iiti. Ari isiyana Israel-iiti iñaakiro oshiki ishininka iwamaitaki otzisiki Jaaniyapiyoitoniki. ²Ipatzima-tanakari Kinawai-taniriiti yoka Saúl aajatzi itomi-payi. Ari iwai-takiri Jonatán, Abinadab aajatzi Malquisúa itomi-payi Saúl. ³Ari yapathawintai-tanakari Saúl imanaitziri, ikintaitakiri. Oshiki itharokan-taitakari. ⁴Ikantanakiri iwayiriti inampiritari Saúl: “Pinosikiro piwisa-minto, pinthatzinkan-tyaanaro. Ti noninti iwisan-tyaanaro irasi kaari-piro-siriri-payi, ti noninti inthainka-mawaitina.” Titzimaita ininti iwayiriti inampiritari, tima oshiki itharowakan-takari aajatzi irirori. Yaakiro Saúl iwisa-minto irirori, isataakaro.^d ⁵Ikanta owayiri inampiritari iñaakiri kamaki Saúl, isataanakaro irirori iwisa-minto. Ari itsipatakari ikamaki. ⁶Ari okanta ikamantajari irirori Saúl, tima ari ikaratairi mawa itomi, inampiri, aajatzi maaroni iwayiriti-payi.

^c 28.24 yatantaitari = pan kaari siñatsini ^d 31.4 kaari-piro-siriri-payi = kaari totamisi-taani-tachani